

Nr 68.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse för hemmansägaren Gustaf Voltner Svanlund, Avaträsk, från viss betalningsskyldighet; given Stockholms slott den 1 februari 1935.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 februari 1935.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden SCHLYTER, WIGFORSS, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, anför:

Den 8 juli 1933 utbröt skogseld å kronoparken Rönnerberget i Dorotea socken, varvid omkring 280 hektar mark — däraf cirka 200 hektar skogsmark — eldhärjades.

Genom Vilhelmina tingslags häradsrätts laga kraftvunna utslag den 19 mars 1934 dömdes hemmansägaren Gustaf Voltner Svanlund i Avaträsk av Dorotea socken för det han på grund av oförsiktighet varit vållande till den genom skogsbranden uppkomna skadan att till kronan böta tjugofem dagsböter, envar om två kronor. Svanlund förpliktigades därjämte att gottgöra domänstyrelsen värdet av den genom skogselden förorsakade skadan med 746 kronor.

I skrivelse den 30 juni 1934 har Svanlund anhållit, att Kungl. Maj:t måtte av nåd befria honom från skyldighet att till domänstyrelsen erlægga det utdömda ersättningsbeloppet. Till stöd för sin anhållan har Svanlund anfört bland annat följande.

Svanlunds ekonomiska ställning, som redan förut vore mycket svag och undergrävd, skulle vid ett verkställande av utslaget göra honom nödsakad att avträda sin egendom till konkurs. Visserligen vore Svanlund ägare till ett mindre jordbrukshemman, taxerat till 5,100 kronor, men hemmanet vore för närvarande intecknat till fulla värdet. Sin sammanlagda skuld beräknade Svanlund till 6,180 kronor. Någon utmätningsbar lösegendom av så stort värde, att densamma kunde täcka skulden till domänstyrelsen, ägde han icke. På grund av rådande arbetslöshet och den kris, vari jordbruksnäringen alltjämt befunno sig, såge han sig icke heller några möjligheter att genom arbete utom hemmet anskaffa de för skuldens gäldande erforderliga penningmedlen.

Såsom en för honom förmildrande omständighet ville Svanlund därjämte framhålla, att han, så snart han varsnat skogselden, vidtagit alla de åtgärder för eldens bekämpande, som rimligtvis kunde krävas av honom. Det av honom tillkallade brandmanskapet hade också under natten till den 9 juli 1933 lyckats begränsa elden, varför större delen av släckningsmanskapet fått lämna brandplatsen. Då emellertid elden fram mot morgonen på grund av tilltagande blåst ånyo blossat upp, hade släckningsarbetet till följd av brandmanskapets fåtalighet icke kunnat bedrivas med erforderlig effektivitet. Därigenom hade elden erhållit en sådan spridning, att det eldhärjade området, som vid eldens första begränsning inskränkte sig till cirka 40 hektar mark, efter verkställd släckning visade sig omfatta en areal av omkring 280 hektar. Ehuru Svanlund varit vållande till eldens uppkomst, ansåge han sig dock icke kunna lastas för att brandmanskapet vid eldens återuppblossande varit otillräckligt. Med hänsyn till den eldhärjade skogens mindre goda beskaffenhet samt då största delen av densamma sannolikt blivit avverkad och försåld under sistlidne vinter, måste vidare den beräknade ersättningen, 746 kronor, anses vara väl hög.

Över Svanlunds ansökan hava infortrade utlåtanden avgivits den 20 juli 1934 av domänstyrelsen och den 30 november samma år av statskontoret. Sistnämnda myndighet har vid sitt utlåtande fogat från länsstyrelsen i Västerbottens län inhämtat yttrande.

Domänstyrelsen har, under framhållande att Svanlund, enligt vad av rättegångsprotokollen framginge, ägde tillgångar utöver skulderna till ett värde av omkring 1,000 kronor samt med hänsyn till den icke obetydliga skadegörelse av ifrågavarande slag, som årligen av ren vårdslöshet åsamkades kronans skogar, ansett sig sakna anledning tillstyrka den av Svanlund gjorda framställningen. Därest emellertid Kungl. Maj:t skulle finna densamma behjärtansvärd och förtjänt av beaktande, har styrelsen hemställt, att Svanlund i allt fall icke måtte helt befrias från erläggande av skadeståndet utan att hälften därav eller 373 kronor måtte uttagas och tillställas styrelsen.

Länsstyrelsen i Västerbottens län har med stöd av i ärendet infortrade yttranden från landsfogden i länet och landsfiskalen i Dorotea distrikt funnit sig böra tillstyrka, att Svanlund av nåd befriades från skyldighet att till domänstyrelsen utgiva något utöver det belopp, som kunde komma att inflyta vid försäljning av viss egendom, som enligt berörda yttranden redan tagits i mät till gäldande av ifrågavarande skadeståndsfordran. Ur innehållet i de av länsstyrelsen åberopade yttrandena må anföras följande.

Svanlund, som vore född den 2 december 1902, hade tre barn i åldern 10, 8 och 4 år. Å den Svanlund tillhöriga fastigheten $\frac{1}{64}$ mantal Avaträsk nr 3 i Dorotea socken vinterföddes tre kor och skördades årligen omkring tio tunnor potatis och tre tunnor korn. Genom utsyning av skog från fastigheten hade Svanlund enligt egen uppgift vart tredje år förskaffat sig en nettoförtjänst av omkring 350 kronor. Sina skulder hade Svanlund uppgivit för närvarande uppgå till 6,017 kronor. Då arbetstillfällena å orten vore få, kunde Svanlund genom arbete utom hemmet allenast förtjäna smärre belopp.

Sedan hos Svanlund till gäldande av domänstyrelsens skadeståndsfordran tagits i mät två kor samt diverse jordbruksredskap, tillhoppa värderade till 415 kronor, utgjordes den av Svanlund innehavda icke utmäta lösegendomen huvudsakligen av en ko, en på avbetalning köpt häst samt för jordens brukande oundgängligen nödiga redskap.

På grund av Svanlunds synnerligen svaga ekonomiska ställning ansågo landsfiskalen i Dorotea distrikt, att det icke låte sig göra att av Svanlund uttaga något belopp utöver det, som den redan utmäta egendomen vid en försäljning kunde inbringa.

Statskontoret har funnit starka billighetsskäl tala för att den utdömda skadeersättningen efterskänktes. I allt fall borde Svanlund befrias från betalningsskyldighet till domänstyrelsen för det ersättningsbelopp, som efter den utmäta egendomens försäljning komme att kvarstå oguldet.

Av den i ärendet förebragta utredningen synes framgå, att till följd av Svanlunds ekonomiska ställning ett uttagande hos honom av det utdömda skadeståndsbeloppet skulle medföra, att han bleve urståndsatt att vidare bedriva sitt jordbruk. På grund härav och med hänsyn till övriga föreliggande ömmande omständigheter finner jag Svanlunds framställning böra bifallas. Erinras må, att Svanlund genom det honom ådömda bötesstraffet — vilket för en man med hans svaga ekonomi torde vara tämligen kännbart — likväl icke helt undgår påföljd för sitt vårdslösa förfarande. Frågan torde emellertid böra underställas riksdagens prövning.

Departements-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att hemmansägaren Gustaf Voltner Svanlund, Avaträsk, må befrias från betalningsskyldighet till domänstyrelsen för honom genom Vilhelmina tingslags

Kungl. Maj:ts proposition nr 68.

häradsrätts utslag den 19 mars 1934 ådömt skadestånd.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Rune Thygesen.